

Informácia o návrhu riešenia Vojenského archívu – centrálnej registratúry MO SR Trnava

1. Úvod, súčasný stav

Vojenský archív – centrálna registratúra Ministerstva obrany Slovenskej republiky Trnava (ďalej len „Vojenský archív Trnava“) v súlade so zákonom č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 395/2002 Z. z.“) vykonáva správu registratúry – zabezpečuje preberanie, evidovanie, tvorbu, ukladanie, ochranu registratúrnych záznamov, prístup k nim prostredníctvom vyhotovovania odpisov, výpisov, potvrdení, kópií a formou štúdia registratúrnych záznamov a tiež zabezpečuje ich vyradovanie. Plní funkciu centrálneho registratúrneho strediska pre vybrané organizačné zložky Ministerstva obrany Slovenskej republiky (ďalej len „MO SR“), organizačné zložky ozbrojených síl Slovenskej republiky a právnické osoby v pôsobnosti MO SR. Vykonáva správu registratúry zrušených vojenských súdov a vojenských prokuratúr a zahraničných misií. V súčasnosti Vojenský archív Trnava vykonáva správu registratúry v rozsahu **33 290 bm** registratúrnych záznamov (z toho 13,5 milióna osobných spisov vojakov – občanov Slovenskej republiky a do 31. 12. 1992 aj vojakov – občanov Českej republiky na základe protokolu medzi MO SR a MO ČR o rozdelení archívnych fondov a spisových celkov Československej armády a ich spoločnom využívaní z 26. 10. 1995).

Vojenský archív Trnava je tvorený komplexom budov bývalej Trnavskej univerzity. Tento komplex bol pre svoje historické, architektonické a umelecké hodnoty vyhlásený za národnú kultúrnu pamiatku.

Súčasný úžitkový priestor Vojenského archívu Trnava predstavujú plochu **21 950 m²**. Z toho asi 1/5 je z hľadiska statiky a využitia regálov na uloženie osobných spisov a registratúrnych záznamov nevyhovujúca.

Vojenský archív Trnava od svojho počiatku prešiel rôznymi názvami. Dňa 01.12.2005 bol premenovaný na Vojenský archív – centrálna registratúra Ministerstva obrany Slovenskej republiky Trnava a tento názov sa používa dodnes.

Niektoré časti objektov Vojenského archívu Trnava boli čiastočne zrekonštruované z dôvodu havarijného stavu. Veľká rekonštrukcia všetkých priestorov neprebehla. Posledná rekonštrukcia väčšieho rozsahu bola vykonaná v roku 2000, a to strecha na budove č. 3, ďalej sa nepokračovalo a v súčasnosti sú priestory nepoužiteľné. Budovy Vojenského archívu Trnava v súčasnosti nezodpovedajú podmienkam na uskladnenie registratúrnych záznamov. Stavebnotechnický stav jednotlivých budov je nevyhovujúci (vysoký výskyt plesní v budovách depotov, opadávanie omietky a muriva zo stien a stropov, poškodená podlaha v jednotlivých miestnostiach, narušenie statiky, nedostatočné osvetlenie v depotoch, elektroinštalácia je vo všetkých budovách na hranici vyhovujúceho stavu, vykurovanie je zabezpečené len v určitých priestoroch). Pre zlý technický stav strechy na niektorých budovách dochádza ku zatekaniu do priestorov a tým sú ohrozené aj uložené dokumenty. Priestory Vojenského archívu Trnava nevyhovujú technickým a ani hygienickým normám. V prílohe č. 1 prikkladáme fotodokumentáciu súčasného stavu Vojenského archívu Trnava.

2. Návrh riešenia

MO SR vyhotovilo analýzu možnosti riešenia a prehodnotilo viaceré alternatívy súčasného stavu objektu Vojenského archívu Trnava. Vzhľadom na rozsah prác a charakter budov pri realizácii celkovej rekonštrukcie, ktorá by musela prebiehať za plnej prevádzky (po predchádzajúcom pamiatkovom prieskume), by boli finančné požiadavky vysoké a tak sa toto riešenie javí ako neefektívne. V minulosti sa uvažovalo aj s riešením odkúpenia inej budovy, ktorá by spĺňala požiadavky na archiváciu. Žiaľ, ponúknuté budovy nespĺňali požiadavky na archiváciu dokumentov v zmysle platnej legislatívy. Ďalším navrhovaným riešením bol prenájom nehnuteľnosti za účelom umiestnenia Vojenského archívu Trnava. MO SR nenašlo vyhovujúce priestory, ktoré by spĺňali podmienky pre archiváciu v zmysle platnej legislatívy.

MO SR po zvážení alternatívnych riešení pripravilo návrh na výstavbu novej budovy so špecifikáciou požiadaviek. Podrobná špecifikácia na jednotlivé priestory Vojenského archívu Trnava je uvedená v prílohe č. 2. Pozemok, na ktorom by sa nová budova nachádzala je v správe MO SR na parcele č. 10730/15, v katastrálnom území Trnava o výmere 97 258 m², pozemok je umiestnený mimo zastavaného územia obce v blízkosti cesty Trnava – Malženice. Relatívne malá vzdialenosť od súčasného objektu Vojenského archívu Trnava je výhodná aj z hľadiska následného sťahovania do novej budovy.

Priestory Vojenského archívu Trnava musia zodpovedať platným normám na ukladanie registratúrnych dokumentov. Vojenský archív musí byť rozdelený na časť administratívnu, špecializované priestory, sklady a časť ukladačích priestorov, t. j. depotov, každá so samostatným vstupom/vchodom (vstup pre zamestnancov, bádateľskú verejnosť a návštevy v administratívnej časti a vstup technický pre dovoz dokumentácie a logistiku). Súčasťou vybavenia Vojenského archívu Trnava musia byť posuvné regálové systémy, pevné regály, kamerová zostava, administratívne priestory s vybavením, kuchynka, sociálne zariadenia, šatne a vybudovanie chránených priestorov. Archív musí byť umiestnený v priestoroch, ktoré slúžia výlučne na tento účel, v samostatnom objekte s oplotením a oddelením od verejných priestorov, zároveň ľahko prístupný verejnosti (prístupové komunikácie pre peších, mestská doprava, resp. vozidlá).

Všeobecné požiadavky na priestory Vojenského archívu Trnava

- objekt musí byť pripojený k základným inžinierskym sieťam (elektrina, voda, kanalizácia dažďová a splašková, telekomunikačné a dátové pripojenie optikou),
- vybudovanie parkovacích miest pre zamestnancov (min. 20 miest) a pre verejnosť/návštevy (min. 5 miest),
- v prípade viacpodlažnej budovy administratívnej časti alebo časti depotov je potrebný nákladný a osobný výtah (nosnosť nákladného výtahu min. 1000 kg),
- osadenie okien a dverí prístupných z terénu a v prízemných častiach objektu kovovými mrežami,
- garáž na úschovu služobných motorových vozidiel (min. na dve osobné motorové vozidlá a min. jedno nákladné motorové vozidlo),
- vybudovanie štruktúrovanej kabeláže v celom objekte – pre služobné IP telefóny a pre pripojenie pracovných staníc k rezortnej dátovej sieti; potrebný priestor (miestnosť) pre aktívne prvky so zabezpečením v zmysle platných interných normatívnych aktov MO SR,
- fyzická ochrana objektov (miestnosť pre stálu službu fyzickej objektovej ochrany, integrovaný bezpečnostný systém a objektová bezpečnosť, elektronický zabezpečovací

- system, system kontroly vstupu, nezávislý kamerový system so záznamom, napojenie na pult centralizovanej ochrany Policajného zboru, monitoring a vyvedenie elektronického zabezpečovacieho systému, elektrického požiarneho systému na stanovišti stálej služby fyzickej objektovej ochrany),
- požiarne ochrana (elektrický požiarne systém – detektory požiaru/dymu s vyvedením na stanovišti stálej služby fyzickej objektovej ochrany, napojenie na Hasičský a záchranný zbor, požiarne uzávery/dvere, prenosné hasiace prístroje v depotoch a administratívnych priestoroch),
 - v prípade umiestnenia rozvodov vody alebo kúrenia v depotoch musia byť nainštalované záplavové snímače,
 - zabezpečenie potrebnej teploty a vlhkosti v depotoch klimatizáciou,
 - vybudovanie vlastného záložného zdroja elektrickej energie pre kritickú infraštruktúru,
 - dosiahnutie energetickej hospodárnosti v zmysle platnej legislatívy, využitie obnoviteľných zdrojov energie.

Priestory Vojenského archívu Trnava musia zohľadňovať požiadavky zákona č. 395/2002 Z. z., vyhlášky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 628/2002 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o archívoch a registratúrach a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a medzinárodnej normy ISO 11799 Informácie a dokumentácia – požiadavky na ukladanie archívnych dokumentov a knižničných dokumentov.

Vzhľadom na postupne prebiehajúcu elektronizáciu štátnej správy sa predpokladá, že v najbližších 10 rokoch bude prevaha skôr elektronických registratúrnych záznamov nad papierovými, preto je nevyhnutné sa zamerať aj na zriadenie dátového úložiska na elektronické registratúrne záznamy „elektronické registratúrne stredisko“.

3. Predpokladané náklady na výstavbu novej budovy

Predpokladané náklady na výstavbu novej budovy Vojenského archívu Trnava boli určené na základe spracovaného Protokolu z overovacieho prieskumu staveniska (ďalej len „OPS“) z predchádzajúceho obdobia vo výške 27 mil. eur bez DPH (uvedené náklady bude potrebné aktualizovať). Prostriedky na zabezpečenie investičnej akcie boli predložené v rámci Návrhu rozpočtu kapitoly MO SR na roky 2022 až 2024, ako prioritný výdavkový titul – kapitálové výdavky nasledovne: rok 2022 – 160 000 eur; rok 2023 – 1 265 633 eur; rok 2024 – 9 883 406 eur; po roku 2024 – 19 345 055 eur. Bližšie vyšpecifikované náklady budú vychádzať z dodaného stavebného zámeru a projektovej dokumentácie pre stavebné konanie a realizáciu stavby, ktorej súčasťou bude detailný rozpočet stavby. Skutočné realizačné náklady na výstavbu novej budovy budú vychádzať z procesu verejného obstarávania v zmysle zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorej výsledkom bude uzatvorenie zmluvy o dielo.

4. Záver

Vojenský archív Trnava v súčasnosti nezodpovedá adekvátnym podmienkam z hľadiska legislatívnych požiadaviek na archiváciu dokumentov. Stavebnotechnický stav je nevyhovujúci, je potrebné riešenie tohto havarijného stavu z dôvodu zamedzenia znehodnotenia archívnych dokumentov a zlepšenia pracovných podmienok.

Najvhodnejším riešením sa pre MO SR javí výstavba novej budovy na pozemku, ktorý je v správe MO SR na parcele č. 10730/15, v katastrálnom území Trnava o výmere 97 258 m². Komplex budov, v ktorých sa v súčasnosti nachádza Vojenský archív Trnava, bol vyhlásený za národnú kultúrnu pamiatku a nachádza sa priamo v centre mesta Trnava. O uvedené priestory vzhľadom na ich polohu prejavilo záujem mesto Trnava a Trnavská univerzita.